

Remissvar

2022-143

2022-03-28

Socialdepartementet (mottagare)
103 33 Stockholm

Tillfälligt tilläggsbidrag till barnfamiljer inom bostadsbidraget med anledning av ökade levnadsomkostnader

S2022/01754

I promemorian föreslås ett tidsbegränsat tilläggsbidrag inom bostadsbidraget som riktar sig till barnfamiljer med låga inkomster. Stödperioden föreslås vara 1 juli 2022 till 31 december 2022. Ett stöd med exakt samma utformning fanns under samma månader 2020 och 2021, men då med motiveringen att motverka risken för försämrad disponibel inkomst bland barnfamiljer till följd av pandemin.

KOMMENTARER

Konjunkturinstitutet tillstyrker förslaget mot bakgrund av de stora prisökningarna på nödvändighetsvaror, vilka utgör en stor del av låginkomsttagares konsumtion. Konjunkturinstitutet anser dock att konsekvensanalysen har tydliga brister, vilka kommenteras nedan.

Givet att målet med stödet är att ge ett ekonomiskt stöd till barnfamiljer med låga inkomster instämmer Konjunkturinstitutet i bedömningen att stödet har en relativt hög träffsäkerhet. Detta i jämförelse med exempelvis barnbidraget. Givet att målet är att betala ut stödet i närtid är det fördelaktigt att använda ett system som redan finns på plats och som använts för liknande stöd under pandemin. Promemorian tar dock upp att stödet, i likhet med de tidigare stöden under pandemin, antagligen inte når samtliga som är i behov av det. Det hade varit informativt med en uppskattning av hur många som på samma sätt bedöms vara i behov av stöd, men som inte förväntas få det. Det hade vidare varit hjälpsamt med en diskussion av möjliga alternativa åtgärder för att uppnå samma syfte.

Promemorian diskuterar inte till vilken grad stödet förväntas kompensera för ökningarna av levnadsomkostnaderna för olika familjer. En sådan bedömning skulle vara ett värdefullt tillägg till konsekvensanalysen för att motivera storleken på stödet. Promemorian motiverar inte heller längden på stödperioden. Det framgår att detta ska ses som en extraordinär insats under en begränsad tid, men frågan uppkommer huruvida fortsatt höga levnadsomkostnader under 2023 skulle motivera liknande tilläggsbidrag.

Promemorian berör inte eventuella effekter på sysselsättning eller ekonomisk aktivitet. Konjunkturinstitutet gör bedömningen att tilläggsbidraget kan leda till negativa effekter på arbetskraftsdeltagande och sysselsättning på kort sikt bland dem som erhåller stödet. Dels leder tilläggsbidraget till att en högre inkomst kan uppnås utan att arbeta, dels skapas en tröskeleffekt i och med att bostadsbidraget och tilläggsbidraget måste återbetalas om det visar sig att hushållet inte har rätt till bostadsbidrag. Promemorian nämner att stödet bidrar positivt till det integrationspolitiska målet, men ur ett integrationspolitiskt perspektiv är det

också viktigt att föräldrarna arbetar. Promemorian diskuterar inte den målkonflikt som finns generellt bland dem som får stödet, dvs. mellan ökad disponibel inkomst och negativa effekter på arbetsutbudet. Sett till ekonomin i stort bedömer Konjunkturinstitutet att effekterna på sysselsättning och arbetskraft är relativt små i förhållande till antal personer i arbetskraften och det totala antalet sysselsatta. Då stödet är tillfälligt förväntas inga effekter på sysselsättning eller arbetskraft på lång sikt. Vidare bedöms förslaget kunna innebära en stimulerande effekt på ekonomin med tanke på att de hushåll som omfattas kan förväntas spendera merparten av tilläggsbidraget.

Vidare anser Konjunkturinstitutet att det vore önskvärt med en diskussion av huruvida framtida justeringar av statsbidragen kan bli aktuella med anledning av att förslaget innebär minskade kostnader för kommunsektorn. En ytterligare fråga som inte diskuteras i promemorian är om förslaget kan innebära incitament att underdriva sina inkomster vid beräkningen av den preliminära inkomsten. Detta då tilläggsbidraget inte minskas när de faktiska inkomsterna ökar över de preliminära, förutsatt att personen fortfarande har rätt till bostadsbidrag.

Slutligen kan noteras att olika typer av kompensationer för prisökningar på olika områden förefaller ha blivit mer vanliga efter pandemin. Både en pandemi och ett krig i vårt närområde kan beskrivas som exceptionella händelser för vår tid, men möjligen kan denna typ av stöd skapa förväntningar om liknande stöd vid framtida oförutsedda prisökningar. Det skulle i så fall kunna innebära att vi går från en hög grad av automatiska stabilisatorer efter saneringen av svensk ekonomi på 1990-talet till mer diskretionära åtgärder.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Urban Hansson Brusewitz. Föredragande har varit Maria Gustafsson.

Urban Hansson Brusewitz
Generaldirektör